

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยง เขต 2

Academic Administration of School Administrators in the Ariyamongkol School Network under the Rayong Primary Educational Service Area 2 Office

สุชาดา วีระพันธ์¹, ทรงยศ แก้วมงคล²

¹นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต/สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ,

Suchada.wira@northbkk.ac.th

²อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต/สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ,

Songyos.ka@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยง เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารและครูในเครือข่ายอริยมงคล จำนวน 155 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .980 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เครือข่ายอริยมงคลบริหารงานวิชาการโดยผลระบบที่เข้มแข็งกับความเข้าใจมนุษย์ เริ่มที่การสนับสนุนครูเพื่อสร้างนวัตกรรม ยกกระดับผลสัมฤทธิ์ และพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นพลเมืองคุณภาพอย่างยั่งยืน

คำหลัก: การบริหารงานวิชาการ, เครือข่ายอริยมงคล, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the academic administration of school administrators in the Ariyamongkol Network under the Rayong Primary Educational Service Area Office 2; 2) to compare academic administration as classified by personal status; and 3) to investigate guidelines for academic administration within the Ariyamongkol Network under the Rayong Primary Educational Service Area Office 2. The research sample consisted of 155 school administrators and teachers in the Ariyamongkol Network, obtained through simple random sampling. The research instruments included a 5-point Likert scale questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) between 0.60-1.00 and a reliability coefficient of .980, as well as structured interviews with 5 school administrators. Data were analyzed using Mean, Standard Deviation, t-test, One-Way ANOVA, and content analysis.

The research findings revealed that:

1. The overall academic administration of schools in the Ariyamongkol Network was at the highest level.
2. The comparison of academic administration classified by personal status showed that position and educational level yielded no significant differences. However, work experience resulted in a statistically significant difference at the .05 level.
3. The academic administration of the Ariyamongkol Network integrates robust systems with human understanding, beginning with supporting teachers in creating innovation, enhancing academic achievement, and developing students into sustainable, quality citizens.

Keywords: Academic Administration, Ariyamongkol Network, School Administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และมีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มุ่งเน้นให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุก

ภาคส่วน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและมาตรฐานการศึกษาของชาติให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล การบริหารจัดการศึกษาที่ดีจึงต้องเน้นการบริหารวิชาการซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกๆระดับ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results-Based Management) และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารวิชาการ เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงยังได้กำหนดนโยบาย “อ่านออก เขียนได้ คิดวิเคราะห์เป็น” และ “ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ O-NET และ NT” ซึ่งเป็นตัวชี้วัดหลักในการประเมินคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพของสถานศึกษาในภาพรวม ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

สำหรับจังหวัดระยอง ถือเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในเขตภาคตะวันออกของประเทศไทย เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมหลักของประเทศที่ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่ตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว อย่างไรก็ตาม จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับชาติที่ผ่านมา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในจังหวัดระยองโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. 2567). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. ระยอง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2)

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกและต้องเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างแท้จริง เนื่องจากเป็นงานที่ส่งผลต่อคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยตรง สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ที่กล่าวว่า การบริหารวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร"

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มสาระภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นกลุ่มสาระหลักที่ใช้วัดคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานชาติ ปัญหานี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการศึกษาระบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่ดังกล่าว ว่ามีรูปแบบการบริหารอย่างไร ปัจจัยใดที่เป็นอุปสรรคต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและควรมีแนวทางการพัฒนาอย่างไร เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 ได้สังเกตเห็นว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในแต่ละโรงเรียนมีลักษณะแตกต่างกัน ทั้งในด้านการวางแผน การจัดการเรียนการสอน การนิเทศภายในและการประเมินผล ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนไม่เท่ากันในแต่ละโรงเรียน การขาดระบบติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ครูผู้สอนไม่ได้รับข้อมูลสะท้อนกลับเพียงพอในการปรับปรุงการสอน อีกทั้งสิ้นนวัตกรรมและการพัฒนาศักยภาพครูยังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ดังนั้น การศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายอริยมงคลจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2

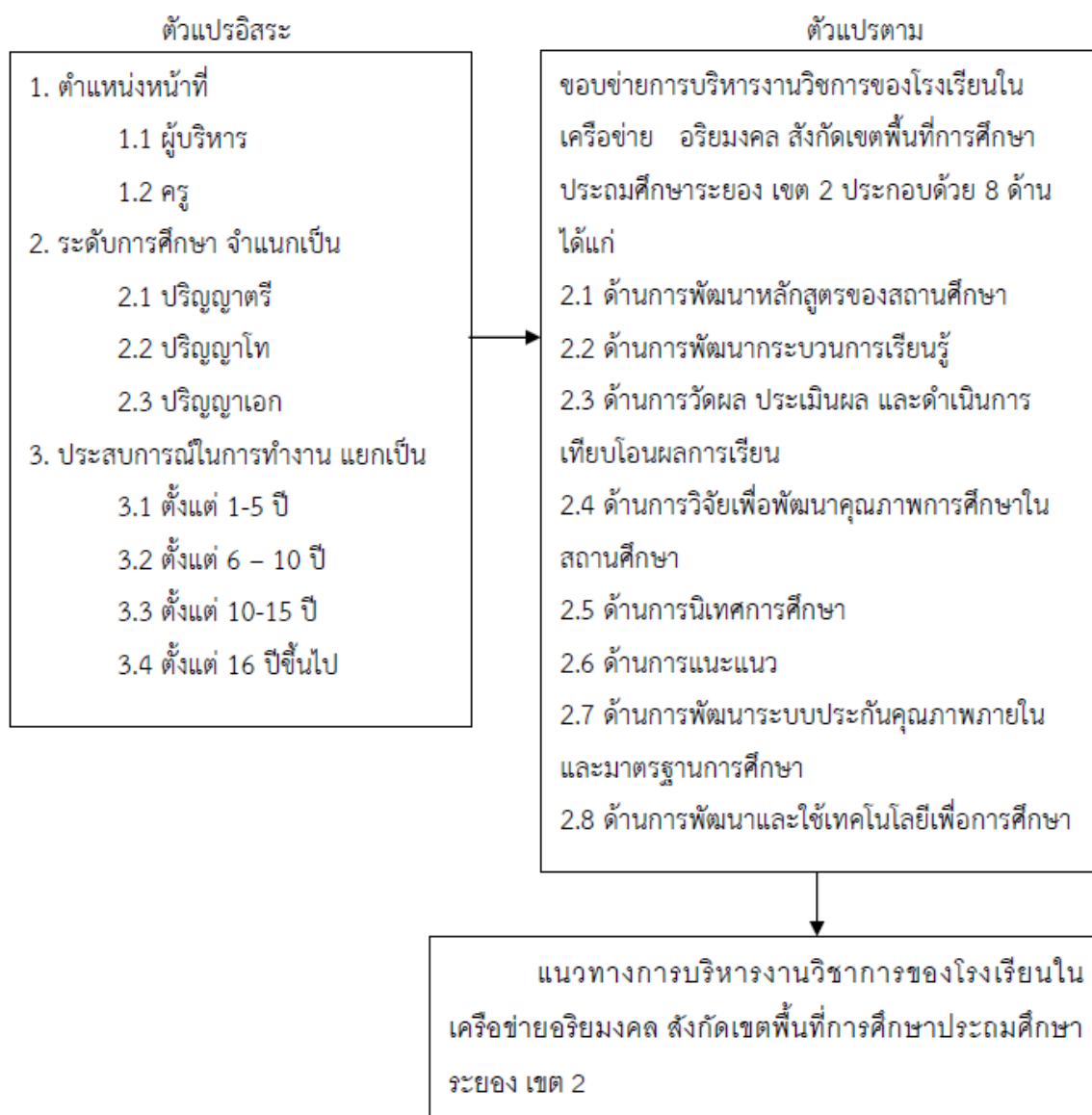
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 มีดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 ได้ทราบสภาพการบริหารงานวิชาการ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจลักษณะการดำเนินงาน จุดเด่น และปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของผู้บริหารให้เหมาะสมกับบริบทและความแตกต่างของแต่ละบุคคล
3. ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 ได้แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสอดคล้องกับสภาพจริงของสถานศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอื่น ๆ ได้ต่อไป

กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานบุคคล จำนวน 8 ด้าน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตามกรอบแนวคิดของ ยูพา พรหมแย้ม (2562) ธัญดา ยงยศยิ่ง (2560) นารี ปราถนาม (2566) นูร์ไลลา หลังปูเต๊ะ (2565) พัชัญพิชา จันทา (2563) ทิพย์ยาภา คมขำ 2560) นาดยา อิมมาก (2560) นครจงอนุรักษ์ (2564) วรัญญา เปลี่ยนพิพัฒน์ (2560) และ วิไลลักษณ์ รุ่งกิจ (2566) โดยใช้ความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป และแนวคิดนำมาบูรณาการทำการสังเคราะห์จนได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยข้าราชการครูของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยงค์ เขต 2 จำนวนทั้งหมด 239 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู ในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยงค์ เขต 2 จำนวน 155 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ และกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยงค์ เขต 2 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 1 ฉบับ ได้แก่

แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยงค์ เขต 2 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบการสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยงค์ เขต 2 และแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. เสนอร่างเครื่องมือสำหรับการวิจัยแก่อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน และความสอดคล้องของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามที่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ศึกษา พร้อมทั้งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจน และความเหมาะสมของภาษา รวมถึงตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าดัชนีสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ คำนวนหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ระหว่าง 0.6-1

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาอีกครั้ง

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach, 1990: 202-204) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม $\alpha = .980$

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชวบียง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	n = 155			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.82	0.317	มากที่สุด	3
2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.82	0.299	มากที่สุด	2
3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.81	0.286	มากที่สุด	4
4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.60	0.458	มากที่สุด	8
5 ด้านการนิเทศการศึกษา	4.75	0.308	มากที่สุด	7
6 ด้านการแนะแนว	4.80	0.308	มากที่สุด	5
7 ด้านการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.86	0.296	มากที่สุด	1
8 ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.77	0.33	มากที่สุด	6
รวม	4.78	0.27	มากที่สุด	-

จากตาราง 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชวบียง เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.30) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.30) และ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.32) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.46)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 2 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเครือข่าย อริยมงคล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน เครือข่าย อริยมงคล	ตำแหน่งหน้าที่		ระดับการศึกษา		ประสบการณ์ในการทำงาน	
	t	p-value	F	p-value	F	p-value
1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	0.97	0.330	-0.43	0.666	1.541	0.211
2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	0.25	0.796	-0.33	0.746	0.987	0.404
3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	1.23	0.220	-0.68	0.495	0.391	0.76
4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	3.55*	0.003*	-0.39	0.695	0.137	0.937
5 ด้านการนิเทศการศึกษา	5.60*	0.000*	-0.99	0.326	0.557	0.645
6 ด้านการแนะแนว	0.46	0.642	-0.69	0.490	1.261	0.294
7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา	0.71	0.476	-2.88*	0.005	0.503	0.682
8 ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	1.38	0.169	-2.03*	0.045	1.238	0.302
รวม	1.92	0.235	-0.87	0.384	0.485	0.694

จากตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า เมื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น 2 ด้าน ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และ ด้านการนิเทศการศึกษา โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นสูงกว่าครู

โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการจำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา

ระดับการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สำหรับบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ และ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

2.1 จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ โดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นสูงกว่าครู

2.2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาและด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทมีความคิดเห็นสูงกว่าปริญญาตรี

2.3 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านการแนะแนว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล ซึ่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นอย่างชัดเจน

ว่าทั้งกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูผู้สอนต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญที่ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักและให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นหัวใจและภารกิจหลักในการขับเคลื่อนคุณภาพของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังแสดงถึงวิสัยทัศน์ในการบริหารที่มุ่งเน้นการส่งเสริมสนับสนุน และสร้างขวัญกำลังใจ เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาได้ดึงศักยภาพของตนเองออกมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ ทั้งนี้ ผลการศึกษาในครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ยุพาพรหมแย้ม (2562) ที่ได้ทำการศึกษาและพบว่า การบริหารงานวิชาการทั้งโดยภาพรวมและในแต่ละรายด้านนั้นอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ พิมพ์ใจ พุฒจักร์รส (2562) ที่ได้ยืนยันผลการศึกษาในทิศทางเดียวกันว่า การบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก จากความสอดคล้องของข้อมูลทั้งหมดนี้ จึงเป็นเครื่องยืนยันและแสดงให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมว่า โรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคลมีกระบวนการบริหารจัดการงานวิชาการที่มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (= 4.86) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงและมาตรฐานการศึกษาชาติ มีการจัดทำรายงาน SAR และนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มูนา จารง (2560) ที่กล่าวว่า การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการที่มีการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานชาติ เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.60$) โดยเฉพาะในประเด็นการติดตามและให้ความช่วยเหลือแก่ครูในการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.43$) ซึ่งสอดคล้องกับ Brophy (2016) ที่พบว่าปัญหาในการบริหารงานวิชาการมักเกิดจากการที่ครูมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอน ทำให้มีเวลาจำกัดในการทำงานวิจัยและการผลิตสื่อ หรือขาดความชำนาญ ซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนและติดตามช่วยเหลือครูในด้านนี้ให้มากขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญพงศ์ คงทน (2558) ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันตามตัวแปรด้านประสบการณ์การบริหาร

3. แนวทางและทิศทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล ทิศทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายอริยมงคล มุ่งเน้นกระบวนการบริหารจัดการที่บูรณาการความเข้มแข็งของระบบงาน เข้ากับความเข้าใจในมิติของความเป็นมนุษย์ (Humanized Management) อย่างสมดุลและลงตัว โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดกับการดูแลขวัญกำลังใจ ตลอดจนการสนับสนุนทรัพยากรและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของคณะครูอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งถือเป็นฟันเฟืองและจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนและสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษา การส่งเสริม

และสนับสนุนดังกล่าว ไม่เพียงแต่สร้างแรงจูงใจในการทำงาน แต่ยังส่งผลลัพธ์เชิงบวกสะท้อนกลับ (Feedback Loop) ไปสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน นำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้แนวทางการบริหารดังกล่าวยังมุ่งเน้นการบูรณาการเพื่อสร้างทักษะชีวิต (Life Skills) ที่จำเป็น และบ่มเพาะให้ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและมีทัศนคติที่รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) อย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย จากผลการศึกษาค้นคว้าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในเครือข่ายอริยมงคล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนา โดยพิจารณาจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดใน ดังนี้

1. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรมีระบบการติดตามและให้ความช่วยเหลือแก่ครูในการทำวิจัยอย่างต่อเนื่องและลดภาระงานอื่นเพื่อให้ครูมีเวลาในการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น
2. ด้านการนิเทศการศึกษา ควรปรับปรุงแบบการนิเทศให้มีความเป็นกัลยาณมิตรมากขึ้น เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) ระหว่างครูและผู้นิเทศ เพื่อลดความกดดันและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในเครือข่ายอริยมงคล เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการวิจัยให้ตรงจุด
2. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพหรือการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์สูง เพื่อถอดบทเรียน (Best Practice) ในการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศ
3. ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลรอบด้านในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ทิพยาภา คมขำ. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. งานนิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นพพร จงอนุรักษ์. (2564). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี. สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- นาคยา อิมมาก. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*. งานนิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นุรไลลา หลังปุเต๊ะ. (2565). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3*. สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยยะลา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พิมพีใจ พุฒจัตุรัส. (2562). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ยุพา พรหมแย้ม. (2562). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วรัญญา เปลี่ยนพิพัฒน์. (2560). *ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. งานนิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุนารี ปรามาม. (2566). *การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- Brophy, G. M. (2016). A study of the process used by academic affairs administrators at participating institutions of higher education to select instructional technology tools for faculty use in instruction in undergraduate classes. *Dissertation Abstracts International*, 67(8), 183-A.